

ТИЗИМЛИ СКЛЕРОДЕРМИЯДА ФИБРОЗЛАНИШ ЖАРАЁНИГА ҚОН ТОМИР ОМИЛЛАРИНИНГ ТАЪСИРИ

Абдакимова Бахтигул Илхомиддин қизи

Терапевт-кардиолог, Тошкент

Давлат Тиббиёт Университети

Аннотация

Ушбу мақолада тизимли склеродермия (ТС) касаллигида фиброз жараёнига қон томир омилларининг таъсири ўрганилди. Беморларда PDGF, VEGF, TSP-1 ва Angiostatin маркёрларининг даражалари ELISA усулида аниқланди ва уларнинг фиброз даражасига таъсири таҳлил қилинди.

Калим сўзлар

Тизимли склеродермия, фиброз, қон томир омиллари, ангиогенез, ELISA, PDGF, VEGF, TSP-1, Angiostatin

Кириш

Тизимли склеродермия аутоиммун касаллик бўлиб, у фиброз, васкулопатия ва иммун тизими бузилишлари билан намоён бўлади. Фиброз жараёнида қон томир омилларининг, айниқса ангиогеник (PDGF, VEGF) ва ангиостатик (TSP-1, Angiostatin) омилларнинг мувозанати муҳим аҳамиятга эга.

Мақсад

ТСда фиброз жараёнига таъсир этувчи қон томир омиллари (PDGF, VEGF, TSP-1, Angiostatin) аҳамиятини ўрганиш.

Материаллар ва усуллар

Тадқиқот 2023–2024 йилларда Тошкент Тиббиёт Академиясида ўтказилди. 80 нафар ТС беморлари ва 20 нафар соғлом назорат гуруҳи қатнашди. Барча иштирокчиларда қон синовлари орқали PDGF, VEGF, TSP-1 ва Angiostatin даражалари ELISA усулида аниқланди. Тери фибрози даражаси ва ички аъзолар шикастланиши баҳоланди.

Натижалар

ТС беморларида PDGF ва VEGF даражалари назорат гуруҳига нисбатан юқори эканлиги аниқланди ($p < 0.01$). TSP-1 ва Angiostatin даражалари фиброз даражасига тескари пропорционал эканлиги кузатилди. Фиброз даражаси юқори бўлган беморларда PDGF/TSP-1 ва VEGF/Angiostatin нисбати анча юқори бўлди.

Муҳокама

Олинган натижалар ТСда қон томир омилларининг фиброз жараёнидаги муҳим ролини тасдиқлади. Ангиогеник ва ангиостатик омиллар мувозанатининг бузилиши фибробластлар фаоллашувига, коллаген синтезининг ортишига олиб келади.

Хулоса

Қон томир омиллари (PDGF, VEGF, TSP-1, Angiostatin) тизимли склеродермияда фиброз жараёнини шакллантиришда муҳим рол ўйнайди. Ушбу маркёрларни аниқлаш касаллик оғирлигини баҳолаш ва индивидуал даволаш стратегияларини ишлаб чиқишда ёрдам беради.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Gabrielli A., et al. Pathogenesis of systemic sclerosis. NEJM. 2009.
2. Distler JHW, et al. Angiogenesis and vasculogenesis in systemic sclerosis. Arthritis Res Ther. 2010.
3. LeRoy EC, et al. Systemic sclerosis (scleroderma): classification, subsets, and pathogenesis. J Rheumatol. 2001.
4. Denton CP, Khanna D. Systemic sclerosis. Lancet. 2017.
5. Allanore Y, et al. Systemic sclerosis. Nat Rev Dis Primers. 2015.